

مقدمه : وبا یکی از بیماریهای واگیر عفونی است که فقط در انسان ایجاد بیماری می کند و بر اثر

سم تولید شده از میکروب که در مجرای روده کوچک تکثیر یافته ظاهر می شود.

عامل بیماریزای آن ویبریو کلرا می باشد و چون اولین بار در منطقه ای به نام التور در آفریقا پیدا شد به این نام مشهور می باشد. عامل بیماری مدت بیشتری در آب زنده می ماند و در مناطقی که سطح آبهای زیرزمینی آن بالا است آلودگی آنها از مدفوع و فضلاب بیشتر و در نتیجه بیماری در این منطقه شایع تر است.

خصوصیات عامل بیماریزا : ویبریو کلرا در گرمای ۶۵ درجه سانتی گراد در مدت ۳۰ دقیقه

کشته می شود و در آب جوش ظرف چند ثانیه از بین می رود خشک شدن و نور خورشید ظرف چند ساعت آن را از بین می برد. کلر با غلظت ۰/۶ میلی گرم در لیتر ویبریو کلرا را می کشد ویبریو در مجرای روده کوچک تکثیر یافته و یک زهر درون روده ای تولید می کند که عامل ایجاد اسهال است.

علائم بالینی : دو مرحله دارد الف – مرحله تخلیه ای :

بیمار ناگهان دچار اسهال آبکی ، پرفشار و بدون درد می شود و اندکی بعد استفراغ روی می دهد در موارد شدید ممکن است حجم مدفوع از ۲۵۰ سی سی به ازای هر کیلو وزن بدن در ۲۴ ساعت بیشتر شود و بیمار تا ۴۰ بار در روز دفع مدفوع داشته باشد.

مدفوع در این بیمار فاقد صفرا و خون و خاکستری رنگ (نمای آب برنجی) و دارای بوی غیر زننده می باشد.

(ب) مرحله روی هم خوابیدگی عروق (کلاپس)

بزودی بعلت کم آبی بیمار وارد این مرحله می شود با از دست رفتن ۵-۳ درصد وزن طبیعی بدن تشنگی و کاهش ۸-۵ درصد وزن ، هیپوتانسیون وضعیتی ، ضعف و سرگیجه ، تاکیکاردی دیده می شود. کاهش بیش از ده درصد وزن بدن منجر به ترشح کم ادرار و گاهی قطع کامل ادرار ، نبض ضعیف ، چشمهای گود رفته ، پوست چروکیده و شکم فرو رفته (قاشقی شکل) گرفتگی عضلانی بعلت اختلالات الکترولیتی و در شیرخواران فرو رفتگی ملاحظ و در نهایت خواب آلودگی و مرگ می شود.

راههای انتقال : الف – تماس مستقیم : بندرت از طریق دستهای آلوده تماس با مواد دفعی و استفراغ

بیماران ، ملحفه و لوازم آلوده منتقل می شود.

ب- تماس غیر مستقیم : از طریق آب آلوده به مدفوع انسان ، منابع آب حفاظت نشده، غذای آلوده ، سبزیجات و میوه جات آلوده و یا شسته شده با آب آلوده ، غذای پخته شده که با دست یا مگس آلوده شده اند؛ شیر آلوده و بستنی تهیه شده از منابع غیر مطمئن ، تغذیه کودکان و نوزادان با بطری آلوده.

مخزن و منبع بیماری : انسان تنها مخزن بیماری وبا است که بصورت بیمار یا حامل است و منبع

بیماری ، اسهال و استفراغ بیماران و حاملان است.

دوره کمون : دوره کمون این بیماری خیلی کوتاه بوده و بستگی به مقدار میکروب وارد شده به بدن دارد که متوسط آن ۲-۳ روز و از چند ساعت تا چند روز گزارش شده است.

عوامل مربوط به میزبان :

الف) سن و جنس شیوع : بیماری در هر دو جنس و در همه سنین دیده می شود. در مناطق

بومی کودکان نسبت به بزرگترها بیشتر مبتلا می شوند ، ولی در کودکان زیر ۲ سال بعلت ایمنی اکتسابی از شیر مادر کمتر از بچه های بزرگترها است.

ب) اسیدپتیه معده : بیماریها یا داروهای کاهنده اسید معده ، ابتلا به بیماری را افزایش می دهد.

ایمنی زایی : یک ابتلا به بیماری ایمنی طبیعی دائمی ایجاد می نماید.

ه) افراد با گروه خونی O : بیش ترین ابتلاء به وبا و در افراد با گروه خونی AB کمترین خطر

ابتلا دارند.

تشخیص بیماری : از هر بیمار اسهالی نمونه سوآپ و کتال تهیه و جهت کشت مدفوع ارسال می

شود.

کنترل بیماران : (موارد تماس و محیط اطراف)

الف) گزارش بیماری به مقامات بهداشتی (جز بیماران قرنطیه ای محسوب می شود) گزارش اجباری و جداسازی اعمال می گردد. بیمار شدیداً بد حال بستری می شود ولی نوع خفیف آن با کپسول داکسی سایکلین و پودر ORS به صورت سرپایی درمان می شود.

ب) مراقبت از افرادی که در غذا و آب آشامیدنی با بیمار مشترک بودند تا ۵ روز صورت می گیرد. درمان : بنابر تجویز پزشک به بیماران مبتلا به کم آبی شدید آنتی بیوتیک بدهید.

• در صورت قطع استفراغ به بیمار کمک کنید هر چه لازم دارد میل کنند.

• تا زمان توقف اسهال، بیمار را پایش کنید و درمان را ادامه دهید.

• به اندازه دو روز پودر ORS به بیمار بدهید تا از آنها طبق دستور هایی که شما ارائه می دهید استفاده کند.

فعالیتهای لازم در جهت کنترل بیماری توسط کادر بهداشتی آموزش بهداشتی همگانی شامل :

• آموزش در برخورد بالینی با اسهال

• تقویت برنامه های بهداشت محیط

• آموزش بهداشت همگانی شامل :

• رعایت بهداشت محیط

• تأمین آب آشامیدنی سالم

• دفع بهداشتی فضولات انسانی و حیوانی

• احداث توالت های بهداشتی در منازل

• رعایت بهداشت فردی

• تهیه غذای سالم

• آموزش به مردم جهت استفاده از کلر مادر

• ضد عفونی سبزیجات

• جمع آوری و دفع بهداشتی زباله

چون بیماری بیشتر از طریق آب آلوده شیوع می یابد سعی کنید برای نوشیدن آب، شستشوی ظروف، خوردن سبزیجات و استحمام از آب لوله کشی کلر دار استفاده کنید در غیر این صورت آب را بجوشانید و پس از سرد شدن مصرف کنید و یا طبق دستور العمل آن را با پودر پرکلرین ضد عفونی کنید.

*سبزیجات و میوه جات را قبل از مصرف با محلول پر کلرین گند زدایی و پس از شستشو با آب سالم مصرف کنید

*از خوردن ماهی خام یا کم پخته که از آب آلوده گرفته شده اجتناب نمایید.

*برای مصرف شیر یا فرآورده های شیری از شیر پاستوریزه یا شیر جوشیده استفاده کنید.

*زباله و آشغال را در ظروف در دار یا کیسه های پلاستیکی جمع آوری و در اسرع وقت از محیط زیست و کار خود دور کنید.

*با تمیز نگه داشتن محیط زیست و کار خود از تجمع مگس و آلوده کردن مواد غذایی و ظرف غذا خوری بنحو مقتضی جلوگیری کنید.

*ضمن کوتاه نگه داشتن ناخن ها بعد از اجابت مزاج و قبل از مصرف هر گونه مواد خوراکی دستهایتان را با آب و صابون بشوید

*به فرزندانان توصیه کنید از شنا کردن در استخرهای عمومی و خوردن آبمیوه و ساندویچ یا هر غذایی که احتمال دارد آلوده باشد جداً خوداری کنید.

۱- برای نوشیدن آب ، شستشوی ظروف ، خوردن سبزیجات و استحمام از آب لوله کشی کلر دار استفاده کنید در غیر این صورت آب را بجوشانید و پس از سرد شدن مصرف کنید.

۲- در صورت ابتلاء به بیماری اسهال به نزدیکترین واحد بهداشتی درمانی مراجعه نمایید.

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان گیلان

بیمارستان 31 خرداد منجیل

بیماری وبا (التور) را بهتر بشناسیم

فاطمه جهاندار کارشناس کنترل عفونت
1399